

Nevetteti a kicsiket a Grimm-Busz Színház

Évente négyszáz előadást tart országsszerte a szegedi Grimm-Busz Színház. Tanulságos történeteikkel hét éve csálnak mosolyt a gyermekek arcára.

Már javában tart A csodálatos lámpás című Grimm-mese átdolgozása, amikor odaérünk a szegedi Bérkert utcai óvodába. A színpadon Zombori Béla, Harkai István és Papes Béla, azaz a Grimm-Busz Színház tagjai énekelve és táncolva szórakoztatják a lelkes közönséget, olyakor ki-ki szólnak a gyermekeknek és az óvó néniknek. Éppen a gonosz király áll a színpadon, aki csúnyán elbánt egykor hű katonájával a darab elején. A kezdeti félelemnek és izgalomnak azonban már nyoma sincs: az óvodások a főhőssel és a lámpa szellemével közösen leckéztetik meg az uralkodót.

– A történeteknek mindig tanulságosnak kell lenniük. Ha lecsupaszítjuk őket, azt látjuk, hogy van egy jó és egy rossz, de a jónak a színpadon mindig győznie kell – mondta az előadás után Papes Béla, a Grimm-Busz Színház alapítótagja. A háromfős társulat hetedik évadját kezdte meg, ebben a felállásban két éve lépnek fel az ország különböző pontjain. – Négyszáz előadásunk van évente, több mint száz ezer gyerek előtt játszunk országsszerte. A falusi iskolák és óvodák nem mindig tudják a gyermeke-

ket elvinni a városba, színházba. Ezért mi megyünk hozzájuk – mondja Papes Béla.

A kicsiknek leginkább a figyelmét nehéz lekötni. Bár a grimm-buszos előadások egyike sem tart egy óránál tovább, előadások közben pihentetni kell a gyermekeket. Erre az éneklés és a játék a leghatásosabb eszköz, amibe bevonják a kicsiket. – Folyamatosan kapcsolatban vagyunk a gyerekekkel: beszélünk hozzájuk, megsimogatjuk a fejüket. Leginkább a túlbuzgóságuk miatt kell csitítani őket, hiszen állandó tanácsokkal, hangos bekiabálásokkal figyelmeztetik a főhőst az esetleges veszélyre – meséli Papes Béla.

A színház egyéni vállalkozásban működik, anyagi támogatást senkitől sem kapnak. – Ezt az évadot női tag nélkül vittük végig, ami nem volt egyszerű feladat. Keressük a megfelelő embert, de nehéz rátalálni. Kevés az olyan 18–25 év közötti hölgy, aki egyszerre tud énekelni, játszani és megvan benne az a varázs, amitől első ránézésre megszeretik a gyerekek – mondja Papes Béla. – Aki belefárad, elmegy. Múltkor számolgattuk: az elmúlt évek során közel száz ember kopott ki mellőlünk. Aki ezt munkának fogja fel, egy idő után feladja. Valahol ez egy cigányélet. De mit lehet tenni? A színészet régen is ilyen volt – mondta a társulatvezető.

K. G. G.

A mesékben a gyerekek is szerepet kapnak

Fotó: Segesvári Csaba

A Szegedi Szabadtéri Játékok 75 éve a Délmagyarország tükrében (2.)

Madách Imre Tragédiája és operasztárok a Dóm téren

A Szegedi Szabadtéri Játékok idén ünnepli 75. születésnapját. A fesztivál megszervezését kezdettől pártfogolta a Délmagyarország. A július 7-i nyitó előadásig hét részből álló sorozatban elevenítjük fel a Játékok történetét lapunk korabeli beszámolóit is felhasználva.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Az első év sikere után Hont Ferenc Az ember tragédiáját szeretete volna a szabadtérin bemutatni, 1932 nyarán azonban nem rendeztek előadást a Dóm téren. A gazdasági okok mellett a valódi ok a széthúzás volt. Az illetékesek nem tudtak megegyezni. A többség Madách művét akarta látni, a római katolikus egyház viszont nem járult hozzá a mű bemutatásához, többek között a pikánsnak tartott római szín miatt. A következő évben azonban a sajtó és vitéz Svoy Kálmán altábornagy is Hont Ferenc mellé állt. 1933. augusztus 26-án Hont rendezésében, Buday György díszletében Lehotay Árpád, Tó-kés Anna és Táray Ferenc főszereplésével a 2500 ülőhelyes és 2000 állóhelyes nézőtér előtt bemutathatták a Tragédiát. Valójában ez a produkció volt a Szegedi Szabadtéri Játékok első igazi, saját premierje. Az előadást a következő napokban kétszer is megismételték, majd Liszt kompozíciója, a Szent Erzsébet legendája csendült fel. A Délmagyarország 1933. augusztus 27-én így írt a rendezvénysorozat sikeréről: „Szeged várost most polgárainak áldozatkészsége és munkaszeretete fölemelte az ország érdeklődésének fókuszába, s most az a kötelesség és az a hivatás vár a hatóságra, hogy ezt a hetet esztendővé nyújtsa ki, s az országnak Szeged felé forduló érdeklődését lankadni ne engedje.”

1934-ben újra a Tragédiát vették színre, de már Bánffy Miklós és Oláh Gusztáv rendezésében. A szereplőgárda legfontosabb változását a Lucifert csúfodáros cinizmussal életre keltő Csontos Gyula szereplése jelentette. Bánffy jó diplomáciai kapcsolatainak köszönhetően még néhány vezető angol és amerikai lap is beszámolt a szegedi fesztiválról, amelyen díszvendégként részt vett az osztrák kancellár is.

Liebmann Béla 1935-ös felvétele: a Parasztbecsület komponistája, Pietro Mascagni vezénnyel az egyik szegedi próbán

A SZEGEDI SZABADTÉRI JÁTÉKOK

75 éve
a Délmagyarország
tükrében

1.

„Szeged várost most polgárainak áldozatkészsége és munkaszeretete fölemelte az ország érdeklődésének fókuszába...”

(Délmagyarország, 1933. augusztus 27.)

A következő évben merészebben tervezték a programot, a felújított Tragédia mellett műsorra tűzték Hubay Jenő darabját, A cremonai hegedűst, Tolnay Klári főszereplésével Morselli mesejátékát, a Glaucos-t és a Parasztbecsületet is, amit a Milánói Scala sztárjainak vendégszereplésével maga a szerző, Pietro Mascagni vezényelt. „Giuseppina Gobelli, Santuzza alakítója gyöngélkedett, és hogy kímélhesse hangját, felmentést kapott a főpróba alól. Szerepét dirigálás közben csengő hangon maga Mascagni énekelte el, és ezzel is felejthetetlen emlékekkel ajándékozta meg a főpróba közönségét” – tudósított lapunk. 1936-ban már annyira népsze-

rűvé vált a rendezvénysorozat, hogy hétezer fős nézőteret építettek, és a minden évben műsorra tűzött Tragédia mellett Herczeg Ferenc Bizánc című darabját és Palló Imre főszereplésével Kacsóh Pongrácz János vitézét is bemutatták. Ekkor már mindhárom produkció díszlettervezője a fiatal Varga Mátyás volt, aki ezután a szegedi szabadtéri történetének egyik legmeghatározóbb alkotója lett. 1937-ben újra műsorra tűzték az előző évi darabokat, és bemutatták Berczeli Anzelm Károly Fekete Mária című költői játékát, amely az alsóvárosi templom híres kegyhelyéhez kötődött. A fesztivál első korszakának legsikeresebb évada az

1938-as volt: a felújítások mellett a Hány Jánost, az István király népe című történelmi tragédiát, valamint a világhírű Gina Cigna főszereplésével Puccini Turandotját láthatta az ország minden tájáról ideseregülő közönség. Kodály három nagy művét, a Budavári Te Deumot, a Jézus és a kufárokat, valamint a Psalmus Hungaricust is előadták azon a nagyszabású koncerten, amelyen a komponista dirigált. A színvonalas programnak persze ára volt: kétszázezer pengős deficitet könyvelhetett el a város.

A második világháború kitörése előtt néhány héttel, 1939 nyarán szervezték meg a Játékok első korszakának utolsó program-sorozatát. Új produkcióként az Aidát mutatták be Nádasy Kálmán rendezésében. A címszerepre a bécsi Staatsoper magyar szopránstárját, Németh Máriát hívták haza, aki Ferencsik János vezényletével hatalmas sikert aratott, majd Turandoként is bemutatkozott. A később Németországban világhírűvé lett Fricsay Ferenc dirigálásával monstre szimfonikus koncertet is tartottak. A hatalmas lelkesedés és a város fellendülő vendégforgalma ellenére a háború kitörése miatt abbamaradt a fesztivál, és húszéves csönd következett a Dóm téren.

Réti Csaba operaénekest meglepték a Dömötör-életműdíjjal

„Nem tudnék színház nélkül létezni”

Évtizedeken át a szegedi operatagozat vezető tenoristája volt Réti Csaba, akit a napokban Dömötör-életműdíjjal tüntettek ki. A novemberben 70. születésnapját ünneplő művész tornatanárnak indult, amikor azonban kiderült, hogy jó hangja van, pályát módosított, és sikeres énekes lett. Már tíz éve visszavonult, de ma is jelen van minden premieren.

– Annyira meglepett a Dömötör-életműdíj, hogy nem kaptam levegőt. Még vezető énekes koromban elhatároztam, hogy hatvanévesen befejezem. Tenorista vagyok, szerelmes szerepkörben, ezt bizonyos korban abba kell hagyni. Tíz éve nem énekelek, és azt hittem, mára már elfelejtettek. A Dömötör-gálán nagyon meleg volt a színházban, ezért ingujjban ültem, és amikor a nevemet felolvasta Botka László polgármester, azt hittem, rosszul hallok. Miközben indultam a színpadra, gyorsan magamra kaptam a zakómat. Eléggő fapofa, fegyelmezett ember vagyok, akin nem nagyon látszanak az érzelmek, de most alig tudtam megszólalni a közönség előtt – meséli Réti Csaba, akit baritonista fia, Réti Attila követett a pályán. – Nemcsak azért vagyok

ma is naprakészen tájékozott, mert a fiam is itt énekel, hanem mert nem tudnék színház nélkül létezni. A feleségemmel vagy huszonöt éve minden szezonra bemutatóbérletet veszünk, abban szinte minden új produkció benne van. Ezek között a falak között olyan szellemiek élnek, akik engem annak idején nézőként is magukkal ragadtak. Számomra Szabó Miklós, Vadas Kiss László vagy Karikó Teri istenek voltak.

Réti Csaba énekkari tagként lett a színház társulatának tagja, majd 1963-tól magánénekesként sorra elénekelte a leg-szebb tenorszerepeket A varázsfuvola Taminójától A sevillai borbély Almaviváján át Radamesig és Don Joséig. Liszt-díjjal, érdemes művész címmel is kitüntették, a színház örökös tagja lett.

– Régen az operaénekesek nem nagyon mehettek máshová vendégszerepelni, pláne nem külföldre, ezért Vaszy Viktor harminc-nyegen zenei próbát is tartott a bemutató előtt. A színpadon nem lepőd-tünk meg semmin, mert amikor oda kerültünk, már mindenkinek a kisujjában volt a darab. Meggyőződésem, hogy egy opera szellemét csak akkor lehet a színpadon megvalósítani, ha előbb tökéletes zenei tudással összeáll a darab. Ez a

mai viszonyok között már szinte lehetetlen. Ennek ellenére több zenei előkészítés lehetne most is, mert ma gyakran úgy állnak ki a színpadra az énekesek, hogy nem próbáltak eleget egymással. Mindenki a sajátját fújja, de nincs meg az összhang – mondja Réti Csaba. Azt is elárulja: nem akarta, hogy a fia is énekes legyen. – Ott-hon még fűtyülni sem lehetett. Pál Tamás egyszer megkérdezte: Tudod te, hogy milyen jó hangja van a fiadnak? Igaza volt, én is rájöttem. Attilának persze sokat kellett tanulnia, hiszen bölcsész lett, be kellett pótolnia mindazt a zenei tudást, amit gyerekkorában nem kapott meg. Emiatt lelkiismeret-furdalásom is van. Az adottságait a zenei felkészültséggel is utol kellett érnie. Bevallom, életemben nem izgultam magamért annyira, mint érte. Megérttem az edzőket, akik lerágják a kör-müket a kispadon, mert nem mindig kap-ják vissza a mérkőzéseken, amit a csapa-tuk egyébként tud. Évtizedeken keresztül énekeltem Edgardót a Lammermoori Luc-iában, ezért nagy élményt jelentett, ami-kor láthattam Attilát Ashton szerepében a Luciát éneklő Rost Andrea és Trubin Be-áta partnereként. Kitűnő előadások vol-tak, mindannyian nagyon tetszetek!

H. ZS. Réti Csaba a díjátadó gálán

Fotó: Frank Yvette